

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

**LIETUVOS
AUKŠČIAUSIOJO TEISMO**

PRAKTIKOS APŽVALGA

2024 m. liepa–rugpjūtis

PARENGTA

LIETUVOS AUKŠČIAUSIOJO TEISMO
TEISĖS TYRIMŲ GRUPĖS

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – ir LAT) procesinių sprendimų santraukos, parengtos informavimo tikslu. Oficialius sprendimų tekstus galite rasti [Teisės akty registre](#) arba [Lietuvos teismų informacinės sistemos \(LITEKO\) viešojo sprendimų paieškoje](#).

TURINYS

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS	5
ANK 34 straipsnio 6 dalies, 515 straipsnio 1 dalies taikymas	5
<i>Dėl nuobaudos neskyrimo</i>	5
ANK 96 straipsnio 4 dalies taikymas	5
<i>Dėl laikinojo įdarbinimo</i>	5
ANK 120 straipsnio 1 dalies taikymas	7
<i>Dėl administracinės atsakomybės už nemokumo proceso neinicijavimą</i>	7
II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS	9
1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas	9
BK 72 straipsnio 5 dalies taikymas	9
<i>Dėl automobilio vertės</i>	9
BK 145 straipsnio 2 dalies, 140 straipsnio 1 dalies taikymas	10
<i>Dėl sistemingo bauginimo naudojant psichinę prievartą</i>	10
2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis	12
BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų laikymasis	12
<i>Dėl specialisto nušalinimo</i>	12
III. CIVILINĖS BYLOS	13
Daiktinė teisė	13
<i>Dėl administracinės paskirties pastato bendraturčių bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo</i>	13
Civilinė atsakomybė	14
<i>Dėl valstybės atsakomybės civilinėje byloje nepritaikius laikinųjų apsaugos priemonių (CK 6.272 straipsnio 2 dalis)</i>	14
<i>Dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų buto privatizavimo procese</i>	16
<i>Dėl draudiko subrogacijos teisės, namo administratoriaus, kaip už žalą atsakingo asmens, atsakomybės</i>	17
Nemokumo teisė	18
<i>Dėl juridinio asmens bankroto pripažinimo tyčiniu</i>	18
Žemės teisė	19

<i>Dėl atsisakymo išnuomoti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, praleidus terminą pateikti žemės reformos žemėtvarkos projekte nuomai suprojektuoto žemės ūkio paskirties žemės sklypo kadastro duomenų bylą .....</i>	19
Civilinio proceso teisė	20
<i>Dėl apeliacinės instancijos teismo teisės perduoti bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui .....</i>	20
<i>Dėl baudžiamajame procese patirtų išlaidų už specialistų išvadas atlyginimo .....</i>	21
<i>Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių naikinamąjį terminą prašymui dėl proceso atnaujinimo pateikti .....</i>	22
Viešieji pirkimai	24
<i>Dėl perkančiajai organizacijai tiekėjo pateiktų kvalifikaciją pagrindžiančių duomenų pripažinimo melaginga informacija .....</i>	24
<i>Dėl atitikties kvalifikacijos reikalavimui būti atlikus statybos darbų savo jėgomis .....</i>	25

I. ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ BYLOS

ANK 34 straipsnio 6 dalies, 515 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl nuobaudos neskyrimo

Administracinė atsakomybė patraukto bendrovės vadovo atstovo prašyme atnaujinti administracinio nusižengimo bylą, be kita ko, buvo keliamas bendrovės vadovui paskirtos nuobaudos klausimas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pripažino, kad bendrovės vadovo veiksmuose buvo pagrįstai nustatyta ANK 515 straipsnio („Tarptautinių sankcijų arba Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų ribojamųjų priemonių pažeidimas“) 1 dalyje nurodyto administracinio nusižengimo sudėtis. Bylos duomenys patvirtino, kad bendrovės vadovas žinojo apie jo vadovaujamos įmonės pareigą kreiptis į FNTT dėl leidimo įskaityti lėšas, gautas iš Sakartvelo įmonės. Kita vertus, teisėjų kolegija pažymėjo, kad bendrovės vadovo įvykdytas sankcijų įgyvendinimo tvarkos pažeidimas buvo visiškai formalus pobūdžio ir jokių pavojingų padarinių nesukėlė. Po pateikto prašymo bendrovė gavo FNTT leidimą į savo sąskaitą įskaityti gautus pinigus iš sudarytų sandorių su Sakartvelo įmone, kita įmonė (galutinė krovinių gavėja) gavo leidimą atsivežti mineralinį vandenį „Borjomi“, atlikti muitinės procedūras, parduoti jį tretiesiems asmenims ir gauti atsiskaitymus už parduotą mineralinį vandenį. Pažeidimo formalų pobūdį tarnybiniame pranešime pripažino ir jį tyrusi FNTT tyrėja.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas apygardos teismo nutarimą pakeitė ir, pritaikęs ANK 34 straipsnio 6 dalį, nusižengimą padariusiam bendrovės vadovui nuobaudos neskyrė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-28-511/2024

ANK 96 straipsnio 4 dalies taikymas

Dėl laikinojo įdarbinimo

Apžvelgiamoje administracinio nusižengimo byloje pareiškėjas (bendrovės direktorius) buvo nubaustas pagal ANK 96 straipsnio 4 dalį už tai, kad DK nustatyta tvarka jis nedeklaravo bendrovės laikinojo įdarbinimo vykdomos veiklos. Pareiškėjas nesutiko su jo nubaudimu ir teigė, kad teismai netinkamai įvertino teisinius santykius, susiklosčiusius tarp bendrovės ir kitos įmonės, nes bendrovė nevykdė laikinojo įdarbinimo veiklos, bendrovės darbuotojai nedirbo kitoje įmonėje, o buvo į ją komandiruoti vadovaujantis tarp įmonių pasirašyta paslaugų teikimo sutartimi.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad gali būti sudėtinga atskirti laikinąjį darbą nuo paslaugų teikimo, dėl to kiekvienu atveju būtina vertinti tikrąjį teisinių santykių tarp subjektų turinį. Paslaugų teikimą reglamentuojančios CK nuostatos taikomos tik tokioms paslaugoms, kai tarp paslaugų teikėjo ir kliento neatsiranda darbo ar kitokių pavaldumo (subordinacijos) santykių. Laikinajam įdarbinimui yra būdinga tai, kad laikinasis darbuotojas įsipareigoja tam tikrą laiką atlikti darbo veiklą laikinojo darbo naudotojo, o ne laikinojo įdarbinimo įmonės naudai ir būdamas jam pavaldus. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad aptariamu atveju pareiškėjo vadovaujama bendrovė tą pačią dieną įdarbino keturis asmenis (vieną priėmė į pakavimo įrangos operatoriaus pareigas, du – į statybininko padėjėjo pareigas ir vieną – į mechanizatoriaus pareigas), su kita įmone sudarė skalbinių rūšiavimo ir lyginimo paslaugų teikimo sutartį ir šiuos asmenis išsiuntė ten dirbti. Taigi, šie darbuotojai kitoje įmonėje atliko kitokio pobūdžio darbus nei tie, kuriems jie buvo pasamdyti pagal su bendrove sudarytas darbo sutartis. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atkreipė dėmesį į tai, kad byloje nebuvo jokių duomenų, rodančių, jog šie darbuotojai kuriuo nors jų darbo sutarčių galiojimo laikotarpiu realiai dirbo bendrovėje, atliko funkcijas, kurioms jie buvo pasamdyti pagal darbo sutartis. Taigi teisėjų kolegija padarė išvadą, kad minėti darbuotojai tiesioginę naudą savo darbu kūrė ne bendrovei, o kitai įmonei, kurios patalpose atliko šios įmonės atsakingų asmenų nurodytas funkcijas su šiai įmonei priklausančia įranga. Tuo tarpu bendrovė naudą gavo ne tiesiogiai iš minėtų darbuotojų atliekamo darbo, o iš kitos įmonės, kaip laikinojo darbo naudotojos, atsiskaitymų už šių darbuotojų darbą pagal tarp įmonių pasirašytą paslaugų teikimo sutartį. Kartu Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sutiko su apygardos teismo išvada, kad šioje situacijoje buvo ir pavaldumo požymių: darbuotojai pakluso tiek savo darbdaviui (bendrovei), tiek ir atlikdami savo darbo funkciją – laikinojo darbo naudotojui (kitai įmonei). Aplinkybė, kad vienam darbuotojui buvo nustatytas įpareigojimas atstovauti komandiruotai darbuotojų brigadai darbų atlikimo vietoje (pildyti bendrovės darbuotojų darbo laiko apskaitos žurnalą, derinti darbuotojų darbo grafikus ir kt.), ne paneigė, kaip įrodinėjo pareiškėjas, o patvirtino šio darbuotojo atskaitomybę bendrovei tiek, kiek tai būtina šiai vykdyti savo, kaip laikinojo įdarbinimo įmonės, įsipareigojimus (pvz., organizuoti ir užtikrinti tinkamą darbuotojų darbo laiko apskaitą). Kitos byloje nustatytos aplinkybės patvirtino, kad bendrovės darbuotojų kitoje įmonėje atliekamą darbą kontroliavo ir organizavo šios įmonės paskirta pamainos vadovė. Taigi teisėjų kolegija nusprendė, kad, atlikdami darbus kitoje įmonėje, bendrovės darbuotojai laikėsi šioje įmonėje nustatytos tvarkos, pakluso jos atstovų nurodymams ir už darbo rezultatus atsiskaitė ne bendrovei, o šiai įmonei.

Aplinkybė, kad į kitą įmonę išsiųstiems (komandiruotiems) darbuotojams buvo mokami dienpinigiai, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo vertinimu, nepaneigė to fakto, kad šioje situacijoje buvo

susiklostę laikinojo įdarbinimo santykiai. Dienpinigių (ne)mokėjimas nėra teisiškai reikšmingas požymis, pagal kurį sprendžiama, ar darbuotojas dirba kaip laikinasis darbuotojas. Aplinkybė, kad darbuotojas yra komandiruojamas ir jam mokami dienpinigiai, nei patvirtina, nei paneigia vertimosi laikinojo įdarbinimo veikla fakto.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija apylinkės ir apygardos teismų nutartis paliko nepakeistas, o pareiškėjo prašymą atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-34-654/2024

ANK 120 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl administracinės atsakomybės už nemokumo proceso neinicijavimą

Šioje atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje administracinė atsakomybėn patraukto asmens atstovas (pareiškėjas) nesutiko su apygardos teismo nutarimu jo atstovaujamąjį (bendrovės vadovą) pripažinti kaltu pagal ANK 120 straipsnio 1 dalį, kadangi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatyme (toliau – JANĮ) nenustatyta galimybė juridinių asmenų vadovams taikyti administracinę atsakomybę už šiame įstatyme įtvirtintų pareigų pažeidimą.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija pažymėjo, kad JANĮ, kitaip nei buvo nustatyta anksčiau galiojusiam Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme (toliau – ĮBJ), nėra nurodyta, jog įmonės vadovas (ar kitas atsakingas asmuo), nepateikęs teismui pareiškimo dėl bankroto bylos iškėlimo ar pavėlavęs jį pateikti, taip pat atsako ANK nustatyta tvarka. Kita vertus, kaip pabrėžė išplėstinė septynių teisėjų kolegija, vien tai, kad specialiajame įstatyme nėra nuorodos į ANK, savaime nereiškia, kad atsakomybė už ANK įtvirtintus administracinius nusižengimus negali būti taikoma. JANĮ paskirtis yra sudaryti sąlygas veiksmingam juridinių asmenų nemokumo procesui, užtikrinant kreditorių ir juridinių asmenų interesų pusiausvyrą, reguliuoti juridinių asmenų restruktūrizavimo ir bankroto procesus, taip pat nemokumo administratorių profesiją ir veiklos priežiūrą, o ne administracinę atsakomybę už jo tinkamą ar netinkamą vykdymą (JANĮ 1 straipsnio 1, 2 dalys). Tuo tarpu būtent ANK apibrėžiama, kokios įstatymų uždraustos veikos yra administraciniai nusižengimai; nustatomos administracinės nuobaudos ir administracinio poveikio priemonės už šiame kodekse nurodytus nusižengimus; nustatomi administracinės atsakomybės pagrindai ir sąlygos; nustatoma administracinių nusižengimų teiseną (ANK 1 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad aptariamoje byloje buvo aktualu nuspręsti, ar pasikeitęs teisinis reguliavimas pakeitė ANK 120 straipsnio nuostatų aiškinimą ir taikymą, nes,

pasisakydami dėl ANK 120 straipsnio 1 dalies taikymo, apylinkės ir apygardos teismai priėmė priešingus sprendimus: apylinkės teismas nutraukė pareiškėjo atstovaujamojo administracinio nusižengimo teiseną pagal ANK 120 straipsnio 1 dalį, nesant jo veikoje šio administracinio nusižengimo požymių, o apygardos teismas konstatavo, kad šis asmuo padarė minėtą administracinį nusižengimą, kadangi pažeidė JANĮ 5 straipsnio 1 punkte, 6 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytas pareigas.

Išplėstinė septynių teisėjų kolegija išaiškino, kad iki 2020 m. sausio 1 d. galiojusiame ĮBĮ buvo aiškiai įtvirtinta juridinio asmens vadovo ar kitų atsakingų asmenų pareiga per įstatyme nustatytą konkretų terminą kreiptis į teismą dėl bankroto bylos iškelimo juridiniam asmeniui tapus nemokiam. Jokių papildomų procedūrų, kurias turėtų atlikti juridinio asmens atsakingi asmenys prieš kreipdamiesi į teismą dėl bankroto bylos iškelimo, įstatymas nenurodė. Tuo tarpu, pagal galiojančio JANĮ nuostatas, juridinio asmens nemokumo atveju pirmiausia yra pradedamas nemokumo procesas, šio proceso metu, prieš kreipiantis į teismą dėl bankroto bylos iškelimo, yra atliekama aiškiai apibrėžta ikiteisminė teisinė procedūra ir nustatytos konkrečios pareigos juridinio asmens vadovui. Taigi JANĮ yra išsamiai reglamentuota juridinio asmens nemokumo proceso vykdymo eiga iki kreipimosi į teismą dėl bankroto bylos iškelimo, kurio (kreipimosi į teismą) apskritai gali ir nebūti, jei bus sudarytas susitarimas dėl pagalbos arba priimtas sprendimas bankroto procesą vykdyti ne teismo tvarka. Neatlikęs įstatyme įtvirtintos juridinio asmens nemokumo proceso ikiteisminės procedūros, juridinio asmens vadovas ar kitas atsakingas asmuo neturi teisės kreiptis į teismą dėl bankroto bylos proceso pradėjimo.

Atsižvelgdamas į aptartą teisinį reguliavimą, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad apygardos teismas, darydamas išvadą, jog bendrovės vadovo veika atitiko visus ANK 120 straipsnio 1 dalyje nurodyto administracinio nusižengimo sudėties požymius, per plačiai aiškino ANK 120 straipsnio 1 dalį. Apygardos teismo nurodyti JANĮ 5 straipsnio 1 punkto bei 6 straipsnio 2 dalies 2 punkto pažeidimai neatitiko ANK 120 straipsnio 1 dalyje nurodytos veikos – pareiškimo dėl bankroto bylos iškelimo nepateikimo ar pavėluoto pateikimo teismui – sudėties objektyviųjų požymių, kadangi ANK 120 straipsnio 1 dalyje nėra nustatyta administracinė atsakomybė už nemokumo proceso neinicijavimą. Viešojoje teisėje galioja plečiamojo viešosios teisės normų aiškinimo ribojimas – asmenų pareigos, už kurių nevykdymą gali būti taikomos ANK nuobaudos, turi būti kildinamos iš įstatymuose įtvirtinto reguliavimo. Dėl to traukti bendrovės vadovą administracinę atsakomybę pagal ANK 120 straipsnio 1 dalį šiuo atveju nebuvo teisinio pagrindo.

Taigi išplėstinė septynių teisėjų kolegija apygardos teismo nutarimą panaikino ir apylinkės teismo nutarimą paliko galioti be pakeitimų.

II. BAUDŽIAMOSIOS BYLOS

1. Lietuvos Respublikos baudžiamojo įstatymo taikymas

BK 72 straipsnio 5 dalies taikymas

Dėl automobilio vertės

Apžvelgiamoje baudžiamojoje byloje asmuo buvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą dėl nusikalstamos veikos, nustatytos BK 281¹ straipsnio 1 dalyje, padarymo už tai, kad jis vairavo automobilį būdamas neblaivus (nustatytas 2,69 promilės girtumas). Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad asmuo, būdamas neblaivus, vairavo jam nuosavybės teise priklausantį 35 000 Eur vertės automobilį. Teismas nusprendė, kad šiuo atveju, siekiant prevencinio tikslo, BK 72 straipsnio nuostatų taikymas būtinas, tačiau šiam tikslui įgyvendinti pakanka ne konfiskuoti transporto priemonę, o išieškoti jos vertės dalį (5000 Eur). Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad iš asmens išieškotinas ne septintadalis, o apie pusę konfiskuotino automobilio vertės atitinkanti pinigų suma (15 000 Eur). Prokuroras kasaciniu skundu nesutiko su teismų sprendimu, taikant BK 72 straipsnio 5 dalies nuostatas, konfiskuoti tik dalį automobilio vertės, o ne patį automobilį, kaip nusikalstamos veikos padarymo priemonę.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad pirmosios instancijos teismas apsiribojo bendro pobūdžio išvada, jog prevenciniam tikslui įgyvendinti pakanka išieškoti transporto priemonės vertę, o detalesnę byloje nustatytų aplinkybių analizę nuosprendyje pateikė ne dėl galimybės taikyti BK 72 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą išimtį, nekonfiskuojant nusikalstamos veikos priemonės – automobilio, bet dėl konfiskuotino turto vertės išieškojimo proporcingumo. Apeliacinės instancijos teismas automobilio konfiskavimo neproporcingumą iš esmės grindė automobilio verte. Šiame kontekste Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad automobilio vertė neturėtų būti lemiamas veiksnys, kai, siekiant aptariamą baudžiamojo poveikio priemonės tikslų (atimti galimybę dar kartą panaudoti šią priemonę nusikalstamais tikslais, taip pat daryti atitinkamą prevencinį poveikį taip veikti linkusiems asmenims), sprendžiama, ar kaip nusikalstamos veikos priemonė konfiskuotinas automobilis, ar išieškotina tik dalis jo vertės. Priešingu atveju galima situacija, kad asmuo, nusikalstamą veiką padaręs vairuodamas didesnės vertės automobilį ir dėl to išvengęs jo konfiskavimo, atsidurtų kitokioje padėtyje nei analogiškai mažesnės vertės automobilį vairavęs

asmuo, kurio automobilis būtų konfiskuotas. O tai neleistų vienodai užtikrinti aptariamoms baudžiamojo poveikio priemonės prevencinių tikslų ir prieštarautų teisingumo principui.

Teisėjų kolegija nurodė, kad šioje byloje nenustatyta, jog konfiskuotinas turtas būtų buvęs paslėptas ar suvartotas, jis nuosavybės teise priklausė kaltininkui, o skundžiamuose teismų nuosprendžiuose nurodomos aplinkybės tinkamai nepagrindė išvados, kad aptariamam atveju konfiskuoti automobilį būtų netikslinga ir dalies jo vertės išieškojimas yra tikslingesnis. Taigi Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad byloje nebuvo tinkamai nustatytos aplinkybės, pagrindžiančios BK 72 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą išimtį, kuri, esant tam tikroms sąlygoms, leidžia ne konfiskuoti turtą, atitinkantį BK 72 straipsnio 1–4 dalyje nustatytus konfiskuotino turto požymius, o išieškoti iš kaltininko šio turto vertę ar vertės dalį atitinkančią pinigų sumą. Išvados nekonfiskuoti nusikalstamos veikos priemonės – automobilio – nuosprendžiuose nebuvo tinkamai motyvuotos, nenurodyta konkrečių aplinkybių, leidžiančių nukrypti nuo imperatyvios, BK 72 straipsnio 3 dalyje įtvirtintos normos, nustatančios, kad kaltininkui priklausantis konfiskuotinas turtas (šiuo atveju – nusikalstamos veikos priemonė) privalo būti konfiskuojamas visais atvejais.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus ir neperžengdama bylos nagrinėjimo kasacinės instancijos teisme ribų, teisėjų kolegija apygardos teismo nuosprendį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-208-511/2024

BK 145 straipsnio 2 dalies, 140 straipsnio 1 dalies taikymas

Dėl sistemingo bauginimo naudojant psichinę prievartą

Šioje baudžiamojoje byloje prokuroras, nukentėjusioji ir jos atstovas kasaciniais skundais nesutiko su asmens išteisinimu pagal BK 145 straipsnio 2 dalį, 140 straipsnio 1 dalį. Byloje nustatyta, kad išteisintasis nukentėjusiajai vieną kartą skambino, o vėliau dvi dienas siuntė SMS žinutes; pokalbio su nukentėjusiaja metu jis kalbėjo ir siųstose SMS žinutėse rašė apie jai galinčias kilti sveikatos problemas dėl patiriamo streso gyvenime, siūlė, kaip šių problemų išvengti. Nukentėjusioji teigė, kad šis skambutis ir gautos SMS žinutės jai sukūrė nerimo, baimės ir nesaugumo atmosferą, ji tokį elgesį suprato kaip reikalavimą jai, kaip bendrovės direktorei, nutraukti teisinius ginčus su kita įmone.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nurodė, kad aptariamam atveju svarbu nustatyti, ar pokalbio bei SMS žinučių turinys galėjo būti vertinamas kaip žmogaus bauginimas naudojant psichinę

prievartą ir ar tai buvo daroma sistemingai. Teisėjų kolegijos vertinimu, tokio turinio pasakymai, kurie buvo užfiksuoti pokalbio metu bei SMS pranešimuose, atsižvelgiant į tai, kad jie buvo gauti iš nepažįstamo asmens, galėjo būti suprasti ir kaip žmogaus bauginimas naudojant psichinę prievartą, tačiau nukentėjusio asmens suvokimas nėra vienintelis grasinimo (šiuo atveju – bauginimo) fakto, turinio ir realumo nustatymo kriterijus. Byloje nustatyta, kad nei pokalbio, nei žinučių turinys nebuvo grasinamojo ar terorizuojamojo pobūdžio, nebuvo reikalaujama imtis kokių nors veiksmų ar susilaikyti nuo veiksmų, susijusių su vykusiais teisiniais ginčais; tokią reikšmę pokalbio bei susirašinėjimo turiniui suteikė nukentėjusioji. Be to, pati nukentėjusioji pasisakymų nevertino kaip realių. Tarp nukentėjusiosios ir išteisintojo faktiškai vyko tik vienas pokalbis, kurio metu buvo išsakytos kaltinime nurodytos frazės. Antrą kartą nukentėjusiosios bendravimas su išteisintuoju vyko daugiau nei po dviejų mėnesių ir truko mažiau nei parą, nebuvo intensyvus – iš viso buvo parašytos septynios SMS žinutės, iš jų net penkios buvo parašytos atsakant į nukentėjusiosios SMS žinutes, dėl to šis susirašinėjimas iš esmės buvo vienas pokalbis, dalį kurio savo klausimais inicijavo pati nukentėjusioji. Pasibaigus susirašinėjimui SMS žinutėmis, nors išteisintajam dar ilgai nebuvo žinoma apie pradėtą ikiteisminį tyrimą, jis daugiau jokių veiksmų nukentėjusiosios atžvilgiu neatliko. Taigi kasacinis teismas padarė išvadą, kad šiuo atveju nebuvo pagrindo konstatuoti ir veikos kvalifikavimui būtiną požymį – sistemingumą. Esant šioms aplinkybėms, išteisintojo atliktų veiksmų pobūdis, telefoninio skambučio ir žinučių turinys, kaip pagrįstai konstatavo abiejų instancijų teismai, nepatvirtino jo veiksmuose buvus tiesioginę tyčią sistemingai bauginti nukentėjusiąją. Teisėjų kolegija konstatavo, kad, nesant išteisintojo veiksmuose sistemingo bauginimo sudėties, kartu jo veiksmuose negalėjo būti ir nežymaus sveikatos sutrikdymo nukentėjusiajai sudėties, nes pateiktame kaltinime nežymus sveikatos sutrikdymas buvo nustatytas kaip nusikalstamos veikos – sistemingo bauginimo padarinys.

Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas prokuroro, nukentėjusiosios ir jos atstovo kasacinius skundus atmetė.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-207-594/2024

2. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymo laikymasis

BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų laikymasis

Dėl specialisto nušalinimo

Nuteistasis kasaciniame skunde, be kita ko, teigė, kad procese negalėjo dalyvauti valstybinį kaltinimą palaikęs prokuroras, nes kaip specialistė procese dalyvavo jo motina, tačiau prokuroras nušalintas nuo bylos nebuvo.

Apžvelgiamoje byloje vienas iš Šiaulių apygardos prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo skyriaus prokurorų nuo pat ikiteisminio tyrimo pradžios kontroliavo ikiteisminį tyrimą, o vėliau dalyvavo šios bylos teisiniame nagrinėjime. Šio prokuroro motina – Lietuvos teismo ekspertizės centro Šiaulių skyriaus ekspertė – atliko įvairius tyrimus byloje ir pateikė savo išvadas, kurios susijusios su įvairiais nuteistiesiems inkriminuotų nusikalstamų veikų epizodais.

Vertindamas šią situaciją, kasacinis teismas pirmiausia nurodė, kad BPK 57 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog procese nušalinimas gali būti pareikštas ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui, ikiteisminio tyrimo teisėjui, teisėjui, teisiamojo posėdžio sekretoriui, vertėjui, ekspertui ir specialistui. Pagal šią nuostatą, nušalinti galima tiek prokurorą, tiek specialistą. Nušalinimo pagrindai yra nustatyti BPK 58 straipsnyje. BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punkte reglamentuota, kad BPK 57 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo negali dalyvauti procese, jeigu jis toje byloje yra nukentėjęs, civilinis ieškovas, civilinis atsakovas, bet kurio iš šių asmenų šeimos narys ar giminaitis, įtariamojo, kaltinamojo bei nuteistojo ar atstovo pagal įstatymą, teisėjo, ikiteisminio tyrimo teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar gynėjo toje byloje šeimos narys ar giminaitis. Antra pirmiau nurodytos nuostatos sąlyga įtvirtina, kad asmuo negali dalyvauti procese, jeigu jis yra įtariamojo, kaltinamojo bei nuteistojo ar atstovo pagal įstatymą, teisėjo, ikiteisminio tyrimo teisėjo, prokuroro, ikiteisminio tyrimo pareigūno ar gynėjo toje byloje šeimos narys ar giminaitis. Taigi ši nuostata neleidžia procese dalyvauti BPK 57 straipsnio 2 dalyje nurodytam asmeniui, kuris yra prokuroro šeimos narys ar giminaitis, tačiau joje nėra nurodyta, kad procese negali dalyvauti specialisto šeimos narys ar giminaitis. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija nurodė, kad įstatymas neįtvirtina pagrindų tokioje situacijoje nušalinti prokurorą, todėl prokuroras teisingai nebuvo nušalintas, tačiau įstatymas įtvirtina draudimą tokioje situacijoje procese dalyvauti specialistui. Kartu kasacinis teismas nurodė, kad BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punkto draudimas asmeniui dalyvauti procese yra formalus. Įtvirtinus jame nustatytas sąlygas, nurodyti asmenys dalyvauti procese negali ir tam įstatymas nekelia jokių papildomų sąlygų. Tokiu atveju nustatyti

objektyviųjų ar subjektyviųjų šališkumo pagrindų įstatymas nereikalauja. Jau tai, kad tarp tokių proceso dalyvių yra šeimos narių ar giminaičių ryšiai, daro jų dalyvavimą procese šališką, o tokių proceso dalyvių byloje pateikti įrodymai nėra patikimi. Šiame kontekste kasacinis teismas pažymėjo, kad apžvelgiamoje byloje šališkumas grindžiamas tuo, jog, atlikdamas savo, kaip valstybinio kaltintojo, funkciją, prokuroras artimojo giminaičio – motinos – surašytomis specialisto išvadomis įrodinėja kaltinamųjų kaltę.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, teisėjų kolegija konstatavo, kad, šioje byloje valstybinį kaltinimą palaikančiam prokurorui dalyvaujant byloje, jo motina (specialistė) pagal BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punktą procese dalyvauti negalėjo, o teismai, nenustatę BPK 58 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimo, tinkamai nepritaikė šios nuostatos.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-206-654/2024

III. CIVILINĖS BYLOS

Daiktinė teisė

Dėl administracinės paskirties pastato bendraturčių bendrosios dalinės nuosavybės teisės įgyvendinimo

Ieškovė prašė teismo pripažinti jos teisę be atsakovės sutikimo įgyvendinti administracinės paskirties pastato administracinės paskirties patalpų sujungimo, nekeičiant patalpų paskirties, ir administracinės paskirties patalpų perplanavimo, keičiant paskirtį į gyvenamąją, projektą.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino, apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Kasacinis teismas nurodė, jog sprendžiant, kurios teisės normos (CK 4.75–4.81 straipsniai ar CK 4.82–4.85 straipsniai) taikytinos tarp bendraturčių susiklosčiusiems teisiniams santykiams kvalifikuoti tais atvejais, kai pastatas yra administracinės paskirties, o jame esančios patalpos yra mišrios paskirties, t. y. kai pastate yra tiek gyvenamosios, tiek negyvenamosios paskirties patalpų, būtina nustatyti ne tik nuosavybės teisės rūšį (ar atitinkamos patalpos asmenims priklauso asmeninės, ar bendrosios dalinės nuosavybės teise), bet ir tai, kokią pastato naudingojo ploto dalį sudaro gyvenamosios paskirties patalpos ir kokią – negyvenamosios paskirties patalpos. Jeigu didžiąją dalį pastato ploto sudaro kitos (negyvenamosios) paskirties patalpos, bendrosios dalinės nuosavybės teisė įgyvendinama bendraturčių sutarimu (CK 4.75–4.81 straipsniai).

Iš byloje nustatytų aplinkybių buvo matyti, kad ginčo pastatas ir didžioji dalis nekilnojamojo turto jame yra administracinės paskirties, patalpos šiame pastate fiziniams ir juridiniams asmenims priklauso asmeninės nuosavybės teise, gyvenamosios paskirties patalpų dalis pastate yra labai nežymi, t. y. mažiau kaip pusė pastato naudingojo ploto, atsakovė yra paties pastato bendraturtė, todėl, kaip nurodė kasacinis teismas, tokios paskirties pastate bendrosios dalinės nuosavybės teisė įgyvendinama taikant CK 4.75 straipsnio 1 dalyje nustatytą teisinį režimą ir patalpų paskirčiai pakeisti būtina gauti visų pastato bendraturčių sutikimą.

Kasacinis teismas taip pat išaiškino, kad asmens teisinis suinteresuotumas kreiptis į teismą kyla negavus bendraturčio sutikimo atlikti atitinkamus statybos darbus po to, kai bendraturčiui buvo tinkamai atskleisti statybos darbų ir (arba) patalpų paskirties keitimo planai.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas konstatavo, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai tinkamai įvertino byloje esančius duomenis ir nustatė ginčui svarbias aplinkybes, vadovavosi aktualių teisiniu reguliavimu ir kasacinio teismo praktika, todėl padarė teisingą išvadą, kad atsakovės atsisakymas duoti sutikimą dėl projekte nustatytų sprendinių įgyvendinimo yra nepagrįstas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-157-381/2024

Civilinė atsakomybė

Dėl valstybės atsakomybės civilinėje byloje nepritaikius laikinųjų apsaugos priemonių (CK 6.272 straipsnio 2 dalis)

Ieškovas prašė priteisti iš atsakovės Lietuvos Respublikos, atstovaujamos Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą ir įpareigoti atsakovę perimti ieškovo reikalavimo teisę į trečiąjį asmenį (skolininkę) dėl skolos ir 5 procentų metinių procesinių palūkanų išieškojimo pagal 2022 m. vasario 7 d. Alytaus apylinkės teismo sprendimą civilinėje byloje ir 2022 m. gegužės 12 d. Kauno apygardos teismo nutartį civilinėje byloje.

Ieškovas nurodė, kad Alytaus apylinkės teismas 2019 m. spalio 2 d. nutartimi atmetė ieškovo prašymą areštuoti trečiajam asmeniui (skolininkei) priklausantį vienintelį jo turimą turtą (butą) ieškinio reikalavimo sumai užtikrinti. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs ieškovo atskirąjį skundą dėl minėtos nutarties, jį atmetė. Trečiasis asmuo (skolininkė), vykstant civilinės bylos nagrinėjimui teisme, pardavė savo vienintelį turimą turtą, o gautas lėšas paslėpė. Teismo 2022 m. vasario 7 d. sprendimu civilinėje byloje buvo patenkintas ieškovo ieškinys ir iš trečiojo asmens (skolininkės) jam

priteistos be teisėto pagrindo įgytos lėšos, 5 procentų dydžio metinės palūkanos ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimas. Kauno apygardos teismas 2022 m. gegužės 12 d. nutartimi 2022 m. vasario 7 d. teismo sprendimą paliko nepakeistą. 2022 m. gegužės 16 d. ieškovui buvo išduotas vykdomasis raštas, šį raštą jis pateikė vykdyti, tačiau antstolė išieškojo iš atsakovės tik vykdymo išlaidų atlyginimą, skolai padengti išieškotų lėšų nepakako. Trečiojo asmens (skolininkės) pajamas sudaro vien valstybės mokama senatvės pensija, kito turto ir pajamų trečiasis asmuo (skolininkė) neturi. Dėl teismo sprendimo neįvykdymo, ieškovo vertinimu, yra kalti teisėjai, kurie, atsisakydami taikyti laikinąsias apsaugos priemones, padarė šiurkščius proceso teisės normų pažeidimus, dėl jų kaltės ieškovui atsirado turtinė ir neturtinė žala.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino iš dalies. Apeliacinės instancijos teismas ieškinį atmetė.

Kasacinis teismas išaiškino, kad žalos atlyginimo byloje teismų priimti sprendimai yra vertinami tik tiek, kiek reikia nustatyti, ar teismas (teisėjas) padarė akivaizdžią ir šiurkščią klaidą, dėl kurios kyla valstybės atsakomybė.

Nagrinėjamoje byloje reikšminga yra tai, kad teismo (teisėjo) padaryta klaida siejama su laikinųjų apsaugos priemonių netaikymu.

Vienas iš laikinųjų apsaugos priemonių taikymo tikslų yra prevencinis. Vis dėlto šis tikslas nepaneigia laikinųjų apsaugos priemonių išimtinio pobūdžio ir jų taikymo sąlygų. Priešingu atveju laikinąsias apsaugos priemones reikėtų taikyti visais atvejais, kai tik pareiškiamas ieškinys. Aplinkybės, kad tai buvo vienintelis trečiojo asmens (skolininkės) turtas, kuris nebuvo pajamas generuojantis objektas, ir teisių ribojimas nebūtų sukėlęs jokių pasekmių trečiajam asmeniui (skolininkei), ar aplinkybės, susijusios su trečiojo asmens (skolininkės) amžiumi, pačios savaime (kaip vienintelės) taip pat negali nulemti laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, nes yra pagrindas manyti, kad sąžiningas asmuo, turėdamas vienintelį būstą ir būdamas garbaus amžiaus, nesieks jo perleisti ir prarasti galimybę jame gyventi. Būtent todėl, pasak kasacinio teismo, svarbu vertinti skolininkės nesąžiningumą.

Nagrinėjamu atveju susiklosčiusi situacija, kad bylos nagrinėjimo metu trečiasis asmuo (skolininkė) pardavė savo vienintelį nekilnojamąjį turtą – butą, savaime dar nereiškia, kad teismai, sprenddami laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, padarė šiurkščią ir akivaizdžią teisės aiškinimo ir taikymo klaidą.

Iš bylos duomenų buvo matyti, kad Alytaus apylinkės teismas, priimdamas 2019 m. spalio 2 d. nutartį, nenustatė laikinųjų apsaugos priemonių taikymo sąlygų ir savo poziciją išsamiai argumentavo. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs ieškovo atskirąjį skundą, pritarė

pirmosios instancijos teismo pozicijai ir, atmesdamas ieškovo atskirąjį skundą, gausiai rėmėsi aktualia ir, be kita ko, iki šiol nepasikeitusia Lietuvos apeliacinio teismo formuojama laikinųjų apsaugos priemonių instituto normų taikymo bei aiškinimo praktika, kurioje nurodoma, kad vien asmens turtinė padėtis ir ieškinio suma negali būti vertinamos kaip pagrindas taikyti laikinąsias apsaugos priemones ar jų netaikyti, o šių priemonių taikymas sietinas su asmens nesąžiningo elgesio aspektu. Esminis trečiojo asmens (skolininkės) galimas nesąžiningumo klausimas teismų buvo aptartas, teismų procesiniai sprendimai buvo tinkamai motyvuoti bei pagrįsti.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas apeliacinės instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. rugpjūčio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-158-1075/2024

Dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų buto privatizavimo procese

Ieškovė prašė teismo priteisti iš atsakovės Klaipėdos miesto savivaldybės nuostolių atlyginimą ir pripažinti, kad ieškovė neturi pareigos mokėti apskaičiuoto nuomos mokesčio už butą.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį atmetė, apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Byloje teismai nustatė, kad teismas 2018 m. vasario 23 d. sprendimu pripažino ieškovės teisę privatizuoti nuomojamas gyvenamąsias patalpas (butą), lengvatine tvarka pagal Lietuvos Respublikos butų privatizavimo įstatymą. Šioje byloje teismas nustatė, kad ieškovė ar jos tėvas įstatymo nustatytu terminu ir tvarka kreipėsi į institucijas, įpareigotas spręsti butų privatizavimo klausimus, t. y. įstatymo nustatytu terminu išreiškė savo valią pasinaudoti buto privatizavimo teise, tačiau butas nebuvo privatizuotas, procesas neužbaigtas dėl neišlikusių dokumentų. Teismas taip pat konstatavo, kad ieškovė įgyvendino savo teisę privatizuoti ginčo butą, tačiau jos prašymas dėl nuo ieškovės nepriklausančių aplinkybių nebuvo sprendžiamas teisės aktų nustatyta tvarka. Šios aplinkybės konstatuotos įsiteisėjusiu teismo sprendimu byloje, kurioje dalyvavo tiek ieškovė, tiek atsakovė, todėl turi prejudicinę reikšmę.

Kasacinis teismas nurodė, kad, byloje esant įrodyta, jog ieškovė (ar jos tėvas) tinkamai įgyvendino savo teises pateikdama prašymą ir dokumentus dėl buto privatizavimo, tačiau atsakovė šių dokumentų neišsaugojo, dėl to tinkamai ir laiku nesprendė ginčo buto privatizavimo klausimo, tai leidžia daryti išvadą dėl neteisėtų atsakovės veiksmų.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir perdavė bylą apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Dėl draudiko subrogacijos teisės, namo administratoriaus, kaip už žalą atsakingo asmens, atsakomybės

Ieškovė (draudikė) prašė teismo priteisti iš atsakovės (namo administratorės) žalos atlyginimą, 6 procentų dydžio metines palūkanas nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo ir bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino, apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Byloje teismai nustatė, kad ieškovės (draudikės) apdraustas butas buvo apgadintas, kai buvo užlietas vandeniu. Įvykį pripažinus draudžiamuoju ir išmokėjus buto savininkei (draudėjai) draudimo išmoką, ieškovės (draudikės) nustatyta, kad butas buvo užlietas dėl nesandarių bendrojo naudojimo daugiabučio namo išorinių konstrukcijų, už kurių administravimą atsakinga atsakovė.

Kasacinis teismas nurodė, kad, sprendžiant dėl ieškovės reikalavimo, neturi reikšmės atsakovės nurodyta aplinkybė dėl to, ar ieškovė (draudikė) pagrįstai išmokėjo draudimo išmoką buto savininkei. Ši aplinkybė, anot kasacinio teismo, būtų reikšminga tik tuomet, jei būtų sprendžiamas draudėjos ir draudikės ginčas dėl draudimo išmokos išmokėjimo. Nukentėjusio asmens reikalavimo teisė į už žalą atsakingą asmenį, perėjusi draudikei (ieškovei), įgyvendinama laikantis ne draudimo teisės normų, o deliktinės civilinės atsakomybės taisyklių, kurios būtų taikomos, jei nukentėjęs asmuo pats kreiptųsi dėl padarytos žalos atlyginimo priteisimo.

Kasacinis teismas taip pat išaiškino, kad administratoriaus pareigos, administruojant namo bendrojo naudojimo objektus, skirstytinos į dvi grupes pagal tai, ar joms vykdyti būtinas namo butų ir kitų patalpų savininkų (bendrojo naudojimo objektų bendraturčių) pavedimas (pritarimas), ar administratorius jas privalo vykdyti nepriklausomai nuo tokių asmenų valios buvimo. Pirmąją grupę sudaro administratoriaus pareigos įgyvendinant namo butų ir kitų patalpų savininkų su bendrąja nuosavybe susijusius sprendimus ir pavedimus, priimtus CK 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka, jiems atstovaujant, o antrąją grupę – užtikrinant namo bendrojo naudojimo objektų priežiūrą pagal teisės aktų nustatytus privalomuosius statinių naudojimo ir priežiūros reikalavimus.

Administraciniu aktu paskirtam bendrojo naudojimo objektų administratoriui (atsakovei), kaip šių objektų valdytojui, buvo perduota pareiga užtikrinti statinio saugumą, todėl už pareigų, susijusių su privalomųjų statinių priežiūros reikalavimų užtikrinimu, daugiabučio namo išsaugojimu, kurias vykdydamas administratorius sprendimus turi priimti savarankiškai, nevykdymą

(administruojamo daugiabučio namo stogo sandarumo neužtikrinimą) jam taikytina griežtoji atsakomybė pagal CK 6.266 straipsnyje nustatytą teisinį reguliavimą.

Kasacinis teismas, nustatęs teismų procesinių sprendimų absoliutų negaliojimo pagrindą (į bylą nepagrįstai nebuvo įtraukta įmonė, atlikusi namo stogo remonto darbus), juos panaikino ir bylą perdavė iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-146-403/2024

Nemokumo teisė

Dėl juridinio asmens bankroto pripažinimo tyčiniu

Pareiškėja (bendrovė), atstovaujama nemokumo administratorės, prašė pripažinti bendrovės bankrotą tyčiniu, nustatant, kad už tyčinį bendrovės bankrotą yra atsakingas buvęs bendrovės vadovas ir akcininkas, perleidęs akcijas kitam asmeniui.

Pirmosios instancijos teismas pareiškimą tenkino, apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Kasacinis teismas nurodė, kad juridinio asmens akcijų perleidimas, lemiantis juridinio asmens dalyvių subjektinės sudėties pasikeitimą, pats savaime nedaro jokios įtakos šio juridinio asmens finansinei padėčiai, todėl, nenustačius kitų reikšmingų aplinkybių, negali būti laikomas nuostolingu ar ekonomiškai nenaudingu juridiniam asmeniui sandoriu JANĮ 70 straipsnio 2 dalies 1 punkto prasme.

Atsakomybė už tyčinį bankrotą juridinio asmens akcijas perleidusiam asmeniui negali kilti dėl to, jog juridinio asmens turtinė padėtis buvo vėliau pabloginta naujojo akcijų savininko. Tokia atsakomybė akcijas perleidusiam asmeniui galėtų kilti tik tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad akcijų perleidėjas ir įgijėjas bendrai veikė, siekdami nurodytų tikslų. Kasacinis teismas nepritarė apeliacinės instancijos teismo išvadai, kad atsakomybė už tyčinį bendrovės bankrotą šios bendrovės akcininkui kyla dėl to, jog, perleisdamas jam priklausančias bendrovės akcijas, jis nepasidomėjo akcijų pirkėjo patikimumu ir gebėjimu užtikrinti tolesnę bendrovės veiklą (jos tęstinumą). Viena vertus, apeliacinės instancijos teismas teisiškai nepagrindė, iš ko kildinama tokia bendrovės akcininko pareiga, kita vertus, teismas neanalizavo ir nevertino, ar bendrovės veiklos tęstinumas, bendrovei esant nemokiai, konkrečiu atveju apskritai galėjo būti užtikrintas, nepriklausomai nuo jos akcininkų (ne)pasikeitimo. Pagal JANĮ įtvirtintą teisinį reglamentavimą, juridinio asmens dalyviai gali spręsti dėl nemokaus juridinio asmens mokumo atkūrimo (JANĮ 6 straipsnio 2 dalies 1 punktas), tačiau

neturi pareigos tęsti nemokaus juridinio asmens ūkinės komercinės veiklos. Todėl, pats neturėdamas pareigos tęsti nemokios bendrovės veiklos, akcijas perleidęs dalyvis negali būti pripažintas atsakingu už tai, jog šios veiklos netęsė naujasis akcijų savininkas. Pripažįstant akcijų perleidimo sandorį tyčinio bankroto požymiu pagal JANĮ 70 straipsnio 2 dalies 1 punktą, turi būti nustatyta ir teismo procesiniame sprendime nurodyta, kokių tyčinio bankroto požymius atitinkančių tikslų šiuo sandoriu konkrečiu atveju buvo siekiama.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas konstatavo, kad išvadą dėl bendrovės tyčinio bankroto apeliacinės instancijos teismas padarė tinkamai nenustatęs visų šiam klausimui išspręsti reikšmingų faktinių aplinkybių ir tinkamai nepagrindęs, kad pareiškėjos įrodinėtais buvusio bendrovės vadovo ir akcininko veiksmais buvo tyčia ir kryptingai siekiama nemokios bendrovės turtinės padėties esminio pabloginimo, todėl panaikino apeliacinės instancijos teismo nutartį ir bylą perdavė iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-145-823/2024

Žemės teisė

Dėl atsisakymo išnuomoti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, praleidus terminą pateikti žemės reformos žemėtvarkos projekte nuomai suprojektuoto žemės ūkio paskirties žemės sklypo kadastro duomenų bylą

Ieškovė prašė teismo panaikinti atsakovės Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos įsakymus, kuriais buvo pakeistas pretendentų, kuriems rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektą suformuoti žemės sklypai, sąrašas, išbraukiant iš jo eilutę dėl ieškovei suprojektuoto žemės sklypo, ir nuspręsta atsisakyti jai šį sklypą išnuomoti, taip pat įpareigoti atsakovę sudaryti žemės sklypo ilgalaikės valstybinės žemės nuomos sutartį.

Bylą nagrinėję teismai ieškinį atmetė, remdamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 385 „Dėl žemės reformos vykdymo kaimo gyvenamojoje vietovėje“ patvirtinto Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo, (toliau – Aprašas) 23 punkte nustatyto terminu, per kurį žemėtvarkos skyriui turi būti pateikiama žemės reformos žemėtvarkos projekte pardavimui arba nuomai suprojektuoto žemės ūkio paskirties žemės sklypo kadastro duomenų byla, ir padarydami išvadą, kad šiame punkte įtvirtinta taisyklė dėl termino yra imperatyvi. Todėl, nors teismų konstatuota, kad susiklosčius situacijai, kai nustatomos ginčo žemės sklypo ploto ir ribų neatitiktys projekte nurodytiems sklypo

plotams ir riboms, matininkas negali atsakovei pateikti kadastro duomenų bylos, nes byla tokiu atveju turi būti rengiama, remiantis pateiktomis atsakovės išvadomis, t. y. paaiškėjus atsakovės pozicijai, projekte nustatyti ginčo sklypo plotai ir ribos bus tikslinami, ieškovei per Aprašo 23 punkte nustatytą terminą nepateikus ginčo sklypo kadastro duomenų bylos, pripažinta, kad atsakovė turėjo teisinį pagrindą priimti ieškovės ginčijamus įsakymus.

Kasacinis teismas nurodė, kad pirminiame projekte nurodytas ginčo sklypo plotas neatitiko realaus jo ploto vietovėje, o skirtumas viršijo teisės aktuose nustatytas maksimalias leistinas (ribines) ploto paklaidas. Todėl atsakovė tikslino projektą, atsižvelgdama į vietovėje matininko nustatytas aplinkybes. Atsakovė projektą tikslino ne kartą. Anot kasacinio teismo, tai lėmė, kad buvo netinkamai nustatytas momentas, nuo kurio turėjo būti pradedamas skaičiuoti Aprašo 23 punkte nustatytas 6 mėnesių terminas žemės sklypo kadastro duomenų bylai pateikti, kai paaiškėja aplinkybės, dėl kurių kadastro duomenų byla negali būti rengiama.

Kasacinis teismas konstatavo, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė Aprašo 23 punktą, paaiškėjus situacijai, kai dėl poreikių atlikti projekto pakeitimus žemės sklypo kadastro duomenų byla negalėjo būti užbaigta rengti ir pateikta žemėtvarkos skyriui, todėl nepagrįstai nusprendė, jog ieškovė praleido minėtame punkte nustatytą 6 mėnesių terminą.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino teismų priimtus sprendimus ir priėmė naują sprendimą – ieškovės ieškinio dalį dėl atsakovės įsakymų panaikinimo patenkino, kitą bylos dalį perdavė iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-5-421/2024

Civilinio proceso teisė

Dėl apeliacinės instancijos teismo teisės perduoti bylą nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui

Ieškovė teismo prašė atidalyti jai nuosavybės teise priklausančią buto dalį iš bendrosios dalinės nuosavybės su atsakove Lietuvos valstybe ir buto dalį, priklausančią atsakovei, priteisti ieškovei, taip pat priteisti iš ieškovės atsakovės naudai piniginę kompensaciją bei priteisti iš atsakovės įsiskolinimą ir 5 procentų metines procesines palūkanas nuo priteistos skolos sumos nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.

Pirmosios instancijos teismas ieškinį tenkino iš dalies. Apeliacinės instancijos teismas pakeitė pirmosios instancijos teismo sprendimą, sumažindamas iš ieškovės atsakovei priteistą piniginę kompensaciją.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutartimi panaikino apeliacinės instancijos teismo nutartį ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacine tvarka apeliacinės instancijos teismui. Kasacinis teismas nurodė, kad, siekiant nustatyti atsakovei už bendrosios dalinės nuosavybės atidalijimą priteistinos kompensacijos dydį, reikalinga nustatyti, ar bendraturtis (atsakovė) patyrė namo renovacijos išlaidų ir (ar) kokią dalį jų patyrė. Jeigu bendraturtis išlaidų nepatyrė, turi būti nustatoma tokio buto rinkos vertė atimant iš šios vertės nustatytą buto vertės padidėjimą, atsiradusį dėl daugiabučio renovacijos. Nuo gautos vertės apskaičiuojama kompensacija, proporcinga bendrosios nuosavybės daliai.

Apeliacinės instancijos teismas, pakartotinai išnagrinėjęs bylą, pirmosios instancijos teismo sprendimą panaikino ir perdavė bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Kasacinis teismas nurodė, kad apeliacinės instancijos teismas, perduodamas bylą pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo, nukrypo nuo kasacinio teismo formuojamos proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo praktikos. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje nurodyti argumentai nepatvirtina išvados dėl CPK 327 straipsnio 1 dalies 2 punkto taikymo sąlygų egzistavimo – neatskleistos bylos esmės ir kad pagal byloje pateiktus įrodymus bylos negalima iš esmės išnagrinėti apeliacinės instancijos teisme. Kasacinis teismas pažymėjo, kad civilinė byla buvo grąžinta iš naujo nagrinėti ne visa apimtimi, o tik siekiant nustatyti atsakovei priteistinos piniginės kompensacijos dydį, todėl nebuvo pagrindo daryti išvadą dėl neatskleistos bylos esmės, kaip sąlygos, kuriai esant būtų galima spręsti dėl bylos perdavimo nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismui. Vien tai, kad apeliacinės instancijos teisme turi būti iš naujo nustatoma faktinė aplinkybė, jai nustatyti surenkami bei įvertinami įrodymai, nereiškia neteisėto šalių teisės į apeliaciją apribojimo.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo nutartį ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-144-1120/2024

Dėl baudžiamajame procese patirtų išlaidų už specialistų išvadas atlyginimo

Ieškovas prašė teismo priteisti žalos, padarytos valstybės institucijų ir pareigūnų neteisėtais veiksmais, atlyginimą. Ieškovas, be kita ko, reikalavo atlyginti jo patirtas išlaidas už baudžiamajoje byloje, kurioje jis įsiteisėjęsiu teismo nuosprendžiu buvo išteisintas, pateiktas specialistų (auditorių) išvadas kaip turtinę žalą.

Pirmosios instancijos teismas minėtą reikalavimą atmetė, o apeliacinės instancijos teismas – patenkino.

Kasacinis teismas nurodė, kad baudžiamojo proceso išlaidas ir jų atlyginimą reglamentuojančios BPK nuostatos leidžia daryti išvadą, jog kaltinamasis, savo nuožiūra pakvietęs dalyvauti procese ekspertą ar specialistą ir dėl to patyręs išlaidų, baudžiamojoje byloje turi teisę teikti prašymą dėl tokių išlaidų atlyginimo iš valstybės lėšų jo išteisinimo atveju.

Ieškovas baudžiamojoje byloje, kurioje buvo priimtas išteisinamasis nuosprendis, neteikė prašymo dėl savo turėtų išlaidų, be kita ko, už specialistų (auditorių) parengtas išvadas, pripažinimo proceso išlaidomis ir jų atlyginimo. Iš minėtoje byloje priimtų teismų procesinių sprendimų matyti, kad toks klausimas nebuvo keliamas, todėl teismai baudžiamajame procese kaltinamojo (išteisintojo) patirtų išlaidų atlyginimo klausimo nesprendė. Tokių išlaidų būtinumą ir pagrįstumą pagal proceso dalyvio (šiuo atveju – kaltinamojo, siekiančio išteisinimo) prašymą, anot kasacinio teismo, vertina būtent baudžiamąją bylą nagrinėjantis teismas, spręsdamas asmens baudžiamosios atsakomybės klausimą.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir paliko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-153-684/2024

Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių naikinamąjį terminą prašymui dėl proceso atnaujinimo pateikti

Generalinė prokuratūra, praėjus beveik 18 metų nuo teismo sprendimo priėmimo, prašė atnaujinti procesą apylinkės teismo išnagrinėtoje civilinėje byloje dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo.

Pirmosios instancijos teismas, atsižvelgdamas į tai, kad prašymas dėl proceso atnaujinimo pateiktas ginant viešąjį interesą, į tai, kad pareiškėjas nebuvo byloje, kurioje prašoma atnaujinti procesą, dalyvaujančiu asmeniu ir jam teismo sprendimas nebuvo įteiktas ar prieinamas iki tol, kol gavo sprendimą iš archyvo, į tai, kad nėra pagrindo teigti, jog pareiškėjas dėsė atlikti jo kompetencijai ginant viešąjį interesą priskirtus veiksmus, vadovaudamasis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, atnaujino praleistą CPK 368 straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą prašymui dėl proceso atnaujinimo pateikti. Pirmosios instancijos teismas kita nutartimi Generalinės prokuratūros prašymą dėl apylinkės teismo sprendimo civilinėje byloje panaikinimo atmetė,

nenustatęs CPK 366 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodyto pagrindo, t. y. aiškios teisės normos taikymo klaidos, kuri galėjo turėti įtakos priimant neteisėtą sprendimą.

Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo nutartį panaikino ir priėmė naują sprendimą – panaikino apylinkės teismo sprendimą civilinėje byloje ir pareiškėjo pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo atmetė.

Kasacinis teismas pažymėjo, kad nors CPK 368 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas naikinamasis terminas, kuriam suėjus prašymas dėl proceso atnaujinimo išnagrinėtoje civilinėje byloje nebegali būti teikiamas, teismų praktikoje teismams pripažįstama išimtinė teisė šį terminą atnaujinti, tačiau tokiais atvejais teismas, atnaujindamas šį terminą, privalo nustatyti, kad situacija būtų tokia išskirtinė ar netoleruotina, jog pateisintų teismo sprendimo nekintamumo ir civilinių teisinių santykių stabilumo paneigimą.

Nors pirmosios instancijos teismas pagrindu atnaujinti CPK 368 straipsnio 2 dalyje nustatytą naikinamąjį terminą laikė Generalinės prokuratūros ginamą viešąjį interesą, kasacinio teismo vertinimu, vien tai nesudaro pagrindo konstatuoti esant išskirtinę ir neįtikėtiną situaciją. Tokiu atveju privalu atsižvelgti tiek į termino praleidimo trukmę, argumentus ir įrodymus, kuriais grindžiamas civilinės bylos atnaujinimo pagrindas, tiek į kitas tokiam klausimui išspręsti reikšmingas aplinkybes, sudarančias pagrindą išvadai, jog tokio termino neatnaujinus susiklostytų išskirtinė, teisiškai netoleruotina situacija.

Kasacinis teismas taip pat nurodė, kad Generalinės prokuratūros prašymą dėl proceso atnaujinimo nagrinėję teismai nepagrįstai neatsižvelgė į tai, kad apylinkės teismo išnagrinėtoje civilinėje byloje kaip suinteresuoti asmenys dalyvavo savivaldybės ir valstybės institucijos, kurioms, veikiant *bonus pater familias* (apdairiai ir rūpestingai), kilo pareiga byloje imtis aktyvių veiksmų, siekiant užtikrinti viešojo intereso apsaugą. Vien tai, kad prašymas dėl proceso atnaujinimo, paduotas praėjus 18 metų nuo įsiteisėjusio sprendimo priėmimo, grindžiamas viešojo intereso apsauga, nustačius, kad pradinės civilinės bylos procese dalyvavo valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, kurios neprieštaravo dėl pareiškimo dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, o vėliau pakeitė poziciją, savaime nesudaro pagrindo atnaujinti praleistą CPK 368 straipsnio 2 dalyje nustatytą naikinamąjį terminą prašymui dėl proceso atnaujinimo pateikti. Generalinės prokuratūros prašymas dėl proceso atnaujinimo taip pat nebuvo grindžiamas argumentais ar įrodymais, jog teismas būtų pažeidęs įrodymų leistinumą reikalavimą.

Kasacinis teismas konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas, atmesdamas Generalinės prokuratūros prašymą panaikinti apylinkės teismo sprendimą civilinėje byloje, nors ir remdamasis

kitais argumentais, tačiau iš esmės priėmė teisingą sprendimą byloje, todėl apeliacinės instancijos teismo sprendimą panaikino ir paliko galioti pirmosios instancijos teismo nutartį.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-159-781/2024

Viešieji pirkimai

Dėl perkančiajai organizacijai tiekėjo pateiktų kvalifikaciją pagrindžiančių duomenų pripažinimo melaginga informacija

Ieškovė (tiekėja) prašė panaikinti atsakovės (perkančiosios organizacijos) sprendimą atmesti jos paraišką ir įtraukti ją į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą.

Teismai ieškinį atmetė.

Kasacinis teismas nurodė, kad, šioje byloje perkančiajai organizacijai aiškiai ir konkrečiai įvardijus ir paprašius paaiškinti apie paaiškėjusią duomenų nesutaptį, tiekėja pateikė visą teisingą informaciją apie savo įgytą ir perkančiosios organizacijos reikalaujamą patirtį, t. y. pašalino kilusias abejones dėl savo atitikties kvalifikacijos reikalavimui. Byloje nebuvo aplinkybių, leidžiančių spręsti apie kokią nors tiekėjos intenciją apgauti ar tikslą suklaidinti perkančiąją organizaciją. Dėl to tiekėjos veiksmai neturėjo pagrindo būti vertinami kaip itin didelis tiekėjos nerūpestingumas, sudarantis prielaidą konstatuoti, kad ji pateikė melagingą informaciją.

Kasacinis teismas taip pat nurodė, kad didelė dalis nagrinėjamos ir teismų nurodytos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo bylos Nr. e3K-3-65-381/2024 aplinkybių yra gana panašios, tačiau egzistuojantis aplinkybių dėl tiekėjos elgesio perkančiajai organizacijai paprašius paaiškinti nustatytas nesutaptis skirtumas nesudarė pagrindo byloje keliamą klausimą dėl tiekėjos pašalinimo ir jos įrašymo į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą išspręsti analogiškai. Teisiškai reikšmingų aplinkybių nesutapimas šalina galimybę tiekėjos pateiktą informaciją pripažinti melaginga ir taikyti padarinius taip, kaip teismo precedentu įvardijamoje byloje. Dėl to kasacinis teismas padarė išvadą, kad bylą nagrinėję teismai netinkamai vadovavosi teismo precedentu.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas panaikino pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimą ir priėmė naują sprendimą – panaikino perkančiosios organizacijos sprendimą atmesti tiekėjos paraišką ir įtraukti ją į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-177-781/2024

Dėl atitikties kvalifikacijos reikalavimui būti atlikus statybos darbų savo jėgomis

Ieškovė (tiekėja) prašė teismo, be kita ko, panaikinti atsakovės (perkančiosios organizacijos) sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo ir trečiojo asmens pasiūlymo pripažinimo laimėjusiu, pripažinti trečiajį asmenį pateikusių melagingą informaciją apie atitiktį kvalifikacijos reikalavimams ir įpareigoti atsakovę įtraukti jį į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą.

Pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad trečiasis asmuo, pagrįsdamas atitiktį kvalifikacijos reikalavimui, pateikė visą reikiamą informaciją, o byloje esantys su rangos sutartimi dėl atitinkamų darbų atlikimo susiję duomenys ir dokumentai nesudaro pagrindo trečiojo asmens perkančiajai organizacijai pateiktus kvalifikaciją pagrindžiančius duomenis pripažinti melagingais ir panaikinti atsakovės sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėtojo nustatymo. Apeliacinės instancijos teismas pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria ieškovės reikalavimas panaikinti atsakovės sprendimą buvo atmestas, panaikino ir priėmė naują sprendimą – atsakovės sprendimą dėl pasiūlymų eilės sudarymo ir laimėtojo nustatymo panaikino.

Kasacinis teismas išaiškino, kad trečiasis asmuo privalėjo iš anksto pasiūlyme išviešinti visus ūkio subjektus, su kuriais vykdė atitinkamą rangos darbų sutartį, išskirdamas ir tinkamais įrodymais pagrįsdamas šios sutarties dalį, kurią įvykdė savarankiškai (savo jėgomis).

Byloje nustačius ir trečiajam asmeniui neginčijant fakto, kad jis darbininkų neturėjo, ir jam neatskleidus kito teisinio ryšio su pasitelktais kitų ūkio subjektų pajėgumais (darbininkais), kasacinis teismas nurodė, kad trečiasis asmuo neturėjo pagrindo šiuos darbus deklaruoti kaip atliktus savo jėgomis, todėl jis neatitinka kvalifikacijos reikalavimo būti atlikus statybos darbų savo jėgomis.

Kasacinis teismas konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, jog trečiasis asmuo pasiūlyme pateikė netikrą informaciją dėl jo atitikties kvalifikacijos reikalavimui, nepagrįstai nusprendė trečiojo asmens pateiktą informaciją nepripažinti melaginga.

Trečiasis asmuo, kaip profesionalus ir nuolatinis viešųjų pirkimų dalyvis, žinojo (turėjo žinoti) nagrinėjamam ginčui aktualų ir daug metų galiojantį teisinį reguliavimą, nuosekliai formuojamą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, ir kasacinio teismo praktiką. Trečiasis asmuo pasirinko prieštarinę poziciją, neatskleidė tikrųjų teisinių santykių su neišviešintais ūkio subjektais ar statybos darbus atlikusiais darbininkais, neigė neišviešintų ūkio subjektų pajėgumų panaudojimą vykdant ankstesnę pirkimo sutartį, tvirtino statybos darbus atlikęs savo jėgomis, bet ir nepaaiškino, kokiais teisiniais pagrindais kitų ūkio subjektų darbuotojai dirbo trečiojo asmens, kaip rangovo, administruojamame objekte, kai pats trečiasis asmuo darbuotojų neturėjo. Tiekėjas objektyviai turėjo suprasti informacijos melagingumą, jeigu būtų elgęsis pagal protingo, atidaus ir tinkamai

informuoto tiekėjo principus. Tuo remdamasis kasacinis teismas konstatavo, kad yra nustatytas ir subjektyvusis kriterijus trečiojo asmens pasiūlyme pateiktą informaciją pripažinti melaginga.

Kasacinis teismas taip pat pažymėjo, kad trečiojo asmens įvardijamas „naujas veiklos metodas“ tėra priemonė sau palankiai interpretuoti susidariusią situaciją ir pateisinti nesąžiningą aiškiai neatitinkančios tikrovės informacijos pateikimą perkančiajai organizacijai. Teismų praktikoje nereti atvejai, kai viešojo pirkimo sutartis vykdo neišviešinti subtiekejai, tai ne joks „naujas veiklos modelis“, o bandymas apeiti teisinį reglamentavimą, pažeidžiant viešųjų pirkimų principus, konkretaus viešojo pirkimo bei sudarytų viešojo pirkimo sutarčių sąlygas.

Remdamasis nurodytais argumentais, kasacinis teismas pakeitė apeliacinės instancijos teismo sprendimą, trečiojo asmens atsakovei (perkančiajai organizacijai) pateiktą informaciją apie jo atitiktį kvalifikacijos reikalavimui pripažino melaginga, atmetė trečiojo asmens paraišką (pasiūlymą), pateiktą atsakovei (perkančiajai organizacijai). Kitą apeliacinės instancijos teismo sprendimo dalį paliko nepakeistą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. liepos 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-182-381/2024

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Gynėjų g. 6, 01109 Vilnius

Tel. + 370 5 2 616 466

Faks. + 370 5 261 6813

El. paštas: lat@teismas.lt

www.lat.lt